

Virusorsakad magsjuka – Vinterkräksjuka (Calicivirus)

Omfattning

Dokumentet gäller för personal och studerande inom hälso-, -sjuk, och tandvård i Västerbottens läns landsting.

Bakgrund

Virusgastroenterit kan orsakas av flera olika virus t.ex. rota-, adeno-, och calicivirus (noro- och sapovirus) vilka alla är hölje fria virus och därmed motståndskraftiga mot flera desinfektionsmedel t ex alkohol.

Calicivirus, vinterkräksjukan, är den vanligaste orsaken till utbrott av magsjuka på sjukhus och äldreboenden. Smittsamheten är mycket stor och smittspridning sker ofta via händer direkt till munnen eller till mat eller dryck, några få viruspartiklar räcker för att orsaka sjukdom. Symtom är kräkningar, diarréer, buksmärtor, feber och huvudvärk. Inkubationstiden är 1-2 dygn. Smittsamheten är störst hos personer med symtom. Smittade personer kan sprida smitta upp till två dagar, ibland längre, efter att de tillfrisknat. Sjukdomen är självläkande inom några dygn, men vätskebehandling kan ibland behövas. Immuniteten är kortvarig och återinsjuknanden är ganska vanligt.

Observera att viktiga medicinska åtgärder inte får försenas på grund av konstaterad eller misstänkt calicivirusinfektion. Tänk också på att andra sjukdomar kan uppvisa samma symtom som vinterkräksjuka, t ex blodförgiftning, hjärtinfarkt, stroke och akut bukåkomma.

Syfte

Syftet med rutinen är att förhindra smittspridning av virus som orsakar magsjuka i samband med vård, undersökningar och behandling. Dokumentet kompletterar Vårdhandbokens avsnitt om Virusorsakad gastroenterit.

Genomförande/beskrivning

Definition av utbrott

Vid misstänkt smittsam diarré och/eller kräkning ska åtgärder vidtas omgående för att minska smittspridningen.

Provtagning/Diagnostik

Det är viktigt att fastställa orsaken till magsjukan. Tänk på att andra diagnoser kan ge upphov till symtom från mag-tarmkanalen. Provta tidigt i förloppet. Vid anhopning av fall säkras prov från minst 3 patienter.

Ta faecesprov för:

1. Virusdiagnostik med frågeställning Calici. Provmaterial: faeces eller kräkning (helst faeces).
2. Bakteriologisk diagnostik, allmän faecesodling och *Clostridium difficile* toxintest

I provtagningsanvisningar www.vll.se/provtagningsanvisningar finns instruktion om provtagning, hur remiss skrivs och information om vilket provtagningsmaterial som ska användas vid de olika analyserna.

Vårdrutiner

- I alla vårdsituationer där man vill förebygga smitta, känd eller okänd, ska basala hygienrutiner tillämpas.
- Vid misstänkt/konstaterad virusorsakad magsjuka är det nödvändigt att tvätta händerna med flytande tvål och vatten, torka dem torra och avsluta med handdesinfektion. Vid risk för stänk mot ansiktet används munskydd och skyddsglasögon.

Vårdrum - placering

- Smittsamma patienter identifieras redan på akutmottagningen genom att vårdpersonal frågar om patienten har symtom på eller har exponerats för gastroenterit de två senaste dyggen.
- Patient med misstänkt/konstaterad tarminfektion ska vårdas isolerad i enkelrum med stängd dörr och ha tillgång till eget hygienutrymme.
- Om det finns enkelrum med eget hygienutrymme tillgängligt kan en patient som insjuknar på flerpatientrum omedelbart flyttas dit. Samråd gärna med Vårdhygien.
- Om enkelrum inte finns tillgängligt får patient som insjuknar på flerpatientrum ligga kvar.
- Medpatienterna på flerbäddsrummet betraktas som smittade, oberoende om den sjuke flyttas eller inte. Inga nya patienter får läggas in på vårdrummet förrän alla som vårdats där varit stabilt symtomfria i 48 timmar.

Kommunikation

Läkare, städledare/städpersonal, konsulter och paramedicinsk personal informeras om att utbrottsmisstanke föreligger. Påminn om vikten av fungerande hygienrutiner. Informera övriga enheter som berörs.

Alla patienter på avdelningen informeras om vikten av god handhygien och/eller hjälps att tvätta händerna särskilt efter toalettbesök och före måltid.

Notera i dataprogrammet Pluto att det finns patienter/personal som insjuknat i magsjuka på avdelningen. Kontakta Vårdhygien vid misstanke om utbrott. Sätt upp skylt på entrédörren, se förslag sidan 8.

Flergångsartiklar, utrustning och hjälpmedel

Flergångsartiklar, utrustning och hjälpmedel som t ex stetoskop, blodtrycksmanschetter rengörs och desinfekteras mellan varje patient. Gäller även leksaker till sjuka barn. Förorenade flergångsartiklar som är omöjliga att rengöra och desinfektera ska kasseras.

Undersökningar/överflyttning/utskrivning

Behandlingar kan eventuellt senareläggas, om inte patientsäkerheten påverkas, för att minska risken för smittspridning. Mottagande enhet informeras.

Undvik att flytta sjuka eller misstänkt exponerade patienter till annan enhet eller annat sjukhus. Om patient måste flyttas ska mottagande enhet informeras.

Måltider/disk

Hantering av livsmedel är ett riskmoment för överföring av calicivirus.

- Hos isolerad patient serveras all mat på rummet.
- Disk kan diskas i avdelningens diskmaskin.
- Handtvätt och handdesinfektion före mathantering.
- Inga bufféer får förekomma, varken till personal eller till patienter. Patienter och besökare får inte vistas i köket.
- Personal som vårdar patienter med magsjuka ska inte sköta mathantering och kök.

Avfall

Avfall hanteras som vanligt. Soppåsen knyts ihop inne på vådrummet.

Tvätt

Hos magsjuk sängliggande patient byts sängkläder och patientskjorta dagligen.

Tvätt läggs i rumsbunden tvättsäck som försluts på rummet/toaletten. Smittmärks inte.

Desinfektion och städning

Kräkning/avföring torkas genast upp. Städa sedan med rengöringsmedel och vatten med noggrann mekanisk bearbetning. Torka efter med alkoholbaserat desinfektionsmedel med tensid (punktdesinfektion).

Rengör och desinfektera toaletsits, kranar, dörrhandtag, säng, sängbord och hjälpmedel, använd alkoholbaserat desinfektionsmedel med tensid dagligen och vid behov. Övrig daglig städning utförs med allrengöringsmedel och vatten.

Slutstädning görs med allrengöringsmedel, vatten och noggrann mekanisk bearbetning. Patientnära ytor, sängar och hygienutrymmen desinfekteras därefter med Virkon 1 % eller Perform. Kassera kvarvarande patientnära engångsmaterial. Calicivirus kan överleva veckor i miljön.

Besökare

Närstående med symtom på magsjuka ska inte besöka avdelningen.

Besökare informeras om utbrott genom anslag på vårdenhetens entré där de uppmanas att kontakta personal för information om magsjuka. Informera om vikten av noggrann handhygien. Besökare till magsjuk patient ska inte hälsa på andra patienter på avdelningen/sjukhuset.

Personal

Avdela om möjligt ett fåtal medarbetare att vårda patienten. Handtvätt och handdesinfektion ska ske före och efter all kontakt med magsjuk patient. Personalens arbetsdräkt ska bytas dagligen. Sjuk personal ska vara hemma. Rekommenderas återgå i tjänst tidigast efter 24 timmar av stabil symtomfrihet.

Smittfrihet patient

Magsjuk patient räknas som smittfri efter 48 helt symtomfria timmar. Vårdrummet räknas som smittfritt då samtliga patienter på rummet varit symtomfria i minst 48 timmar. Isoleringen kan då brytas. Calicivirus kan påvisas i avföring under flera veckor efter tillfrisknandet, men det är inte känt om påvisat virus är smittsamt efter så lång tid. Likaså finns det personer som utsöndrar virus utan att visa någon form av magsymtom, s.k. asymtomatiskt bärarskap. Det är därför viktigt att hygienrutiner alltid följs. Kontrollprover behöver inte tas från symtomfria patienter.

Intagningsstopp

Intagningsstopp kan i undantagsfall övervägas och bör alltid ske i samråd med Vårdhygien. Beslut fattas av verksamhetschef efter kontakt med VO-chef och sjukhussamordnare.

Historik

Detta dokument ersätter dokument daterat 2014-01-16.

Utarbetat av

Hygiensjuksköterskor och hygienläkare Vårdhygien Västerbotten.

Registrering

Notera antal patienter och personal med namn och insjuknandedatum på bifogad lista "Registrering av magsjuka bland patienter och personal". Efter utbrottet sändes bifogad lista "Summering av patienter och personal med magsjuka" till Vårdhygien.

Registrering av magsjuka bland patienter

Klinik

Avd

År

Sal	Patient namn	Inkom datum	Insjuknade datum	Prov datum	Symtomfri datum	Smittfri datum	Annat
Patienter totalt:							

Registrering av magsjuka bland personal

Personal	Insjuknade datum	Personal	Insjuknade datum

Summering antal patienter och personal med magsjuka

Utbrottets längd (från datum – till datum)

Skriv datum för första insjuknande och datumet när det passerat 48 timmar efter sista personen blivit symptomfri

Antal patienter som insjuknat var totalt: _____

Antal personal som insjuknat var totalt: _____

Om intagningsstopp – ange antal dagar: _____

Klinik/Enhet _____ Avdelning _____ År _____ Signatur _____

Summering sändes till Vårdhygien, vid respektive sjukhus.

Magsjuka på avdelningen

Kontakta sjuksköterska

Tvätta händerna

Referenser och förändringar

Avsnittet placeras sist i dokumentet och hanteras av systemet

Dokumentinformation
Referenser: Provtagningsanvisningar
Förändringar sedan senaste utgåva: